

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt XII. Anglicani Oratores excepti. Regni titulus Hiberniæ inditus; & Suauis super eo mendacia. Carolus Caraffa euectus ad Purpuram; eiusque conditiones.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11665

1555
 è duobus Commentariis. Alter est plenissima narratio Bernardi Na-
 uageri, Oratoris Veneti apud eundem Paulum, qui postmodum
 à successore in Purpuratorum Senatam adscitus est, & vnus Præsi-
 dum, qui finem Concilio imposuerunt, constitutus. Hæc narratio
 exactam exhibet notitiam totius ferè illius vitæ vsque ad pacem
 cum Hispaniæ Rege compositam. Alter est accuratissima historia,
 calamo scripta, de bellis ab eo gestis, & de iis quæ ipsius consanguini-
 neis contigere, & ab amico nobis apprimè charo, dotibusque in-
 genuis instructo, dictata. Fuit hic filius celebris illius Iasonis No-
 rensis, Petrus appellatus, qui in epistolis arcanis Clementi VIII.
 operam nauauit, & post eius obitum duobus Purpuratis, eius fra-
 tris ac fororis filiis, à secretis fuit. Is itaque, cum ex quo primum
 ad Aulam Romanam accessit, habuisset in animo huiusmodi Opus
 contexere, quippe de argumento maximè recente inter ea quæ di-
 gna memoratu euenere in Ecclesiastica ditioe, ab ipsa conditione
 suorum munerum, suæque industriæ assiduitate adiutus, exquisita
 monumenta collegit, & cum aliis tabulis contulit: quibus benè in-
 structus historiam conscripsit, pari narrationum sinceritate, ani-
 maduersionumque prudentiâ. Nos itaque quod ad nostrum nego-
 tium attinet, sapius eâ utemur in ea parte, vbi res ille per se testatur,
 non item in ea, vbi ducitur coniecturâ; cum referre non liceat ceu
 peractum quod homo sapiens coniectauit, sed id quod homo verax
 enarrauit. Præterquam quod eius testificatio, quâ parte illam sequi-
 mur, plerumque nobis comprobatur iisdem etiam tabulis, quibus
 ipse nisus est, quarum magna pars in nostras manus deuenit: cum
 in hoc similes sint Physica in suis positionibus, & Historia in suis
 narrationibus formandis, quod alteræ plurium effectorum, alteræ
 plurium dictorum collatione firmentur.

CAPVT XII.

*Anglicani Oratores excepti. Regni titulus Hiberniæ inditus;
 & Suauis super eo mendacia. Carolus Caraffa euectus
 ad Purpuram; eiusque conditiones.*

1 Sed antequam progrediar, ad aliquam me cogit moram Suauis
 narratio. Dicitis, cum Romam peruenissent Anglicani Ora-
 tores primo die quo Paulus Quartus Pontificatum iniit, ab eo
 fuisse humaniter exceptos in Senatu publicè tunc primum coacto;
 atque ad eorum Principum decus augendum, Hiberniam regni ti-
 tulo nuncupatam, declaratâ potestate sibi à Deo factâ ædificandi
 &

1555. & euellendi regna: cordatis hominibus, veram tunc rei causam ignorantibus, visum id fuisse speciem quamdam inanem; cum plane non perciperetur quid eidem Regi dignitatis ex eo accederet, quod plurium regnorum titulos per plures ditionis suæ partes obtineret, quandoquidem ipse Rex Galliarum ex eo solum titulo cohonestatur magis, quam si eius principatus in tot regios titulos in quocumque prouincias partiretur: præterea illi tempori haud consentanea visum fuisse ea verba Pontificis, *Traditam sibi à Deo auctoritatem regna edificandi & euellendi*: sed homines causæ conscios nequaquam id vanitati tribuisse, sed cuidam arcano Romanæ Aulæ consuetudo. Etenim cum Henricus Octauus, postquam ab Apostolica Sede secessit, Hiberniam regnum constituisset, is verò titulus ab Eduardo, ac postmodum à Maria fuisset retentus; negabat Pontifex, ad vllum mortalium spectare, præterquam ad se, potestatem regij tituli concedendi: & ex altera parte durum videbatur, Mariam ad eum deponendum adigere, postquam ipsum nihil vltra cogitatione progressi continuarat. *Quapropter* (pergit Suauis) *id temperamenti excogitauit, dissimulatâ rei ab Henrico gesta notitiâ, quò possint homines credere, adhiberi titulum à Regina tamquam à Pontifice donatum, non tamquam à parente decretum.* Dein adicit: *Ita sepe Romani Pontifices id donarunt, quod auferre non possent à possessoribus. Hi verò ad contentiones evitandas, partim res proprias dono acceperunt, partim notitiam doni, inuisi à donante sibi accepti, dissimularunt.*

Acta Consistorialia.

Opplet admiratione mihi animum istius hominis impudentia, & affirmantis id, cuius veritatem nec in re ipsa, nec in eius conditionibus cognoscebat, & adstruentis id, quod falsum esse non ignorabat. Ut à conditionibus exordiar: Oratores à Paulo excepti non sunt in primo Senatu ab eo publicè habito, qui conuenit trigesimo Maij^a, vbi obedientiam professus est Hercules Ferrariæ Dux; sed in altero 21. Junij, in quo ipsi Oratores Anglici Regni nomine superiorum errorum veniam petierunt, eamque impetrarunt, in Ecclesiæ sinum recepti. Neque tunc ad regiam dignitatem Hiberniæ euecta est, sed peractum id fuerat in Senatu secreto 7. Junij: quod ita fieri opus fuit, quò liceret Oratoribus suos Principes tamquam Angliæ & Hiberniæ Reges nominare. Et sanè adscribi vanitati non poterat nouus ille titulus, quemadmodum nec vanitatis ea de causa notatus fuit Henricus Octauus. Nam eatenus Galliarum Rex vnico regio titulo contentus erat, quatenus vnicus ille amplissimum regnum complectitur: sed idem minimè contentus esset, exempli causâ, si vnus Aquitaniæ; neque Rex Catholicus, si vnus Castellæ.

stellæ Rex nuncuparetur. Id enim significaret, alias ipsorum ditio-
nes, ab Aquitania Castellave distinctas, regnorum prerogatiuâ
haud potiri, unde dominantium dignitas minueretur. Ita planè
Angliæ contingebat, quæ alia est ab Hibernia, nec minus maiusve
regnum euadit, quòd hæc regnum sit aut non sit.

3 Sed quò progrediamur ad errores in re, & ad mendacia enormia
superiecta; vsque adeò falsum est, dissimulatam à Pontifice fuisse
notitiam regiæ nominationis, quam Henricus Hiberniæ fecerat,
idque fuisse ignotum quoddam Aulæ arcanum, ex cuius ignora-
tione ea differerentur quæ Suavis comminiscitur; vt Pontifex in
Senatu per verba quæ coram Patribus pronuntiauit, & in Acta
Vicecancellarius retulit, illius rei mentionem disertè fecerit, dicens,
Hiberniam insulam, postquam Angliæ Reges operâ Sedis Aposto-
licæ eâ potiti fuerant, possessam ab ipsis fuisse mero nomine *Domi-*
norum: sed postremùm ab Henrico Rege, qui ab Ecclesiæ Catho-
licæ vnitatem, Romaniq; Pontificis obedientiam iam descuerat, re-
gium eius titulum sibi arrogatum fuisse sub specie cuiusdam legis,
latæ à Conuentu illius insulæ; & tum illum, tum eius filium Eduar-
dum, qui se tamquam Angliæ Reges gessere, Hiberniæ quoque Re-
ges sese appellasse. Nunc verò ab ipso Pontifice eam Reginam con-
stitui, saluo tamen quocumque iure, quod in illam aut Sedes Apo-
stolica aut quouis alius obtineret.

4 Sed fortasse respondebit quispiam Suauem defensurus: Id to-
tum confici potuisse occultè inter Pontificem & Cardinales, Ma-
riâ concessionem minimè petente, nec rei conditionibus in Aulam
vulgatis. Sed quid porrò, si adducta verba in publico Diplomate,
eàdem die signato, fuissent exarata, & non motu proprio, sed Phi-
lippo ac Maria postulantis? Cui libuerit, illud videre licet im-
pressum in Annalibus Bzouij^b. Quinam igitur veritati consonant
quæ Suavis affirmat? Quo pacto Romæ tot sermocinationes ha-
bebantur à cordatis viris, sed veram causam ignorantibus? quo pa-
cto id arcanum quoddam erat? quo pacto Pontifex dissimulauit
notitiam nominationis regiæ, quam Hiberniæ Henricus Octauus
indiderat? & quod pluris interest, quâ ratione potest excusari tur-
pe mendacium, quod scilicet id noui Paulus egisset, vt crederetur
Maria huiusmodi titulum gerere *tamquam à Pontifice donatum, non*
tamquam à parente decretum, cum id fecisset eadem ipsâ petente, quæ
Pontificiæ concessionis vi illo potiri volebat? Quâ demum fide
narrat Suavis, ea verba, *traditam à Deo fuisse Pontifici potestatem adifi-*
candi & euellendi regna, visa fuisse temporari dissentanea, si ne vsur-

Pars II.

K k k

pata

1555.

^bAnno 1555,
num. 10.

1555.

pata quidem fuere, adeoque nec in actis Senatus, nec in toto Diplomate vel ea vel illis similia leguntur?

Concusso tot rationibus huiusmodi fundamento, nolo citra oportunitatem moram trahere in effato vniuersali, quod ille desper extruxit, *Id fuisse consuetum Romanis Pontificibus*; cum reliquis, quæ ab illo dicta recitauimus. Si peculiaria protulisset exempla, tam valida forsitan euasissent, quam id quod sermocinationibus argumentum præbuit. Enimuerò possessio donandi regij nominis penes Romanos Pontifices tam sæpè in Historiis apparet, vt eam referre, ob occasiones ex accidente profectas, vetemur à vulgata Philosophi doctrina, Ex accidente non esse quod frequenter est. Nec videmus apud ceteros Principes, eam esse supremæ suæ potestatis negligentiam, vt velint facile ab aliena potestate concessum agnoscere id quod ad propriam ipsorum pertinet.

e Acta Consistorialia.

d Memorata Nauageri narratio.

In eodem Senatu Pontifex in Collegium cooptauit Carolum⁶ Caraffam fratris filium (qui parum illi acceptus, dum esset in Purpuratorum ordine, videbatur; ^d quippe ingenio penitus militari, oppositoque patris animo, penitus Ecclesiastico) simul etiam Bononiensem legationem tunc ipsi commisit, ac supremum in rerum administratione locum. Ea res adeò illi infelix accidit, vt plane dici possit, in Senatu, quem diximus, habitam à Paulo fuisse alieni creationem regni, euerisionem sui. Erat Carolus postremus filius Alfonsi Comitis Montorij, Pontificis fratris: quare tenui additus fortunæ ab ordine natalium, ad eius incrementa per laborum industriam aspirauerat. Educatus à prima iuuenta in Aula Pompeij Cardinalis Columnæ, militiæ postea S. Ioannis, Aulæque Petri Aloysii Farnesij nomen dederat. Tum sub Vastio & Octauio Farnesio Cæsari militauerat prioribus in Protestantes bellis, sed virtute maiori quàm fortunâ. Vnde digressus, Octauio Duci stipendia fecerat, ac tandem Regi Galliæ in bello Senensi, Petro Strozio ductore, quod eò amplius ab ipso, eiusque patruo Cæsarem abalienarat. Cùm Paulus Petri Sedem ascendit, Carolus trigessimum octauum annum attigerat, iisque florebat dotibus, quæ cum indifferentes ad optimum pessimùmve sint, prout cum virtute aut cum vitio copulantur, populariter virtutes dicuntur, & quæ patris oculis, nimiam benevolentiam infectis, Carolum dignum Purpurâ redderant, acumen ingenij, linguæ dexteritas, animi vigor, manuum robur, gloriæ studium: ita tamen vt in hæc omnia magis appetentia quàm ratio dominaretur; ea præsertim appetentia, quæ cum maximè perniciofa sit, nobilissima videtur, insatiabilis videtur.

licet ambitio dominandi, à maiorum imaginibus stimolata, & à nova fortuna sollicitata; perinde quasi hæc non tam ingens illi donum, quàm ingens promissum elargita esset.

1555.

C A P V T XIII.

Thomæ Crammeri, Archiepiscopi Cantuariensis, damnatio, eiusque Ecclesia Polo tradita. Restitutio Proventuum Ecclesiasticorum in Anglia. Augustana Comitia, eiusque Decreta de Religionis articulis.

Postquam Anglia cum Ecclesia unitatem iniiit, animum adiecit Pontifex ad medelam adhibendam morbis è schismate ibi contractis. Maximus inter Episcopos illius regni, superiori pestilentia infectos, inuentus est pessimus: is fuit Thomas Crammerus Archiepiscopus Cantuariensis, ac regni Primas, qui non hæreticus modò, sed hæresiarcha fuerat, ac postea errores peruicaciter defenderat coram Pontificio Prolegato. Quare relatâ sapius eius causâ in Senatum, ^a à Puteo damnatus ibi fuit, non tiaræ solùm, sed capitis priuatione, per formam Ecclesiasticis tribunalibus consuetam; traditus nimirum profanæ Potestati, à qua flammis addictus est. Perpetuus illius Ecclesiæ administrator Regiæ nominatione Polus destinatus; ^b de quo habita est à Pontifice ornatissima commendatio, idemque in classe Cardinalium Sacerdotum constitutus, vnde Sacerdotis Ordinem tunc ipse suscepit. Quam in re, si Politiæ credimus, à Beccatello eius familiari conscriptæ, errat Suauis, dum narrat, eum Sacerdotio initiatum quarto mense antequam Archiepiscopus crearetur. Quoniam autem Anglia schismatis tempore, sicut indicauimus, grauissimas bonorum Ecclesiasticorum direptiones passa fuerat, alias à priuatis, alias à Regibus patratas; hæc quidem largius à Regina reparatæ sunt; de illis fatius visum est indulgentius agi, ne cuncti eorum direptores, signis nondum satis abactâ hæresis tam amplæ utilitatis stipendio adscriberentur.

^a 29. Nouembris, & 4. Septemb. 1555. vt in Actis Confistorial. ^b 11. Septembris 1555. vt in Actis Confist. & in Vita Poli.

² Dum Ecclesia crescebat in Anglia, augebantur in Germania eius iacturæ. Celebrata sunt Augustæ Comitia post memoratum eius iacturæ. Celebrata sunt Augustæ Comitia post memoratum Moroni Legati discessum ^c. Delfinus nuntius auditâ Pauli electione, successorem petiit, pro eo ac fieri solet, non impetrandi desiderio, sed modestiæ causâ, simulque vitandi periculi minus honorificæ reuocationis. Responsum ei, vt Romam veniret ad edocendum Pontificem de iis quæ ibi agebantur; interim verò rem committeret Aloysio Lippomano Antistiti Veronensi illac transituro,

^c Extant cuncta in dicta narratione Delfini ad Caraffam.